

מסורת הש"ס

(א) לקמן סג: (ב) כדמיון סח. תמורה ו: (ג) [גשין] לו: תמורה לג: (ד) א ויקרא טז: (ד) ג"א אומר,

הגהות הגר"א

[א] גמ' (לא דלקדים כי עד שבפנים קמני מא"מ ועי' בת"י):

מוסף רש"י

מת אחד מהן. משעירי יו"כ. מביא חבירו. מן השוק. שלא בהגדלה. ויקר זה הנוטר אם של שט הוא, ולכן בעלי חיים נדחין, אפי"ג דלפני בן גילו ונדחה זה חור ונדחה ואין דימוי אלל בעלי חיים (כדמיון סח).

תוס' ישנים

מביא חבירו עמו שפ"א בהגדלה דבר ר' שמעון. וא"מ א"כ אמאי קאמר לעיל תני מזה להניח לוקמה כ"י שמעון. י"ל דלמאי לא ידע למילתא דרי שמעון. ועוד דמחא ליה לאוקומיה אליבא דטלי עמלם שפ"ו וזו (ומחא אלא) (ספרא דנחמן) דרי שמעון לא ידע אי רבנן הגדלה קאמרי או הנחה קאמרי. ריב"א. ספרי בחגות דשעיר בפנים חוקה כתיב ביה. דלע"ג דחוקה כתיב אלא כנגדי לכן הנעשים בפנים ל"י יהודה, מ"מ סדר עבודת של פנים כתיב חוקה ואין להסתיק בעבודת ח"ב. ומדבר"א דא מעכבא. הגר"א גמ' דא. ואפי"ג דלמירין לקמן פ' הויולא לו [א, ב]. לא דלם הקדים מעשה לחבו ל"י יהודה (זה מנשה) (זה ששש) עשוי דבריהם הנעשים כנגדי לכן כגון מתנת שנהיל ואפי"ג (שפ"ו) [ספרי] מעכבא ואפילו שריא אמירין להלן [ג, ד] אם כלה כפר אם קא עשה כמכבין ק"י עמלן מעמי' דוהלה מכפר. אלל אין סדרון מעכב דלא כמי ביה חוקה. אלל הכה כיון דמתנת דבר הס' בפנים ובמני דבר חוקה והגדלה (היא) גס היא לז"כ פנים, אם היא חסונה לעכב והיא היא הפדר מעכב אלל דח"י (מדכסדר) (מדכסדר) לא מעכבא כ"י. הגר"א גמ' דא מעכבא. וא"מ הכי מוכח מהאי מירולא דהגדלה לא מעכבא (למחא דלמירין דנעבד מתנת מקמי הנה). י"ל דאין רגילות להפסיק בין הגדלה להנחה. כ"י וכן. דאקדים מתנות דבר במובח ספרי מתנות

אלל לנך לישנא דאמרת. אליבא דרבי יהודה פליגי ואמר רבי ינאי מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני לא רבי יהודה ולא רבי נחמיה: **סני מלוה להניח.** ואם לא הניח כשר (ט) וזהא כולי עלמא מודו דנחמיה לא תנא זה קרא אלל חדא זימנא הוא דכתיב ונתן אהרן וגו' אלל בעליה תנא זה קרא דכתיב ו הקריב אהרן את השעיר אשר עליו וגו' וכתיב והשעיר אשר עלה (א) ולפסודו. על שער המשחלה דכתיב והמודה עליו וגו': **אילימא לא הניח.** כהנא הוא דקאמר רבי שמעון כשר אלל עלייתו ממון קלפי אית ליה לרבי שמעון דמעכבא: **והפניא מס אחד מהן.** לאחר הגדלה דאי אפשר עוד להגדיל אלל אם כן יציא שנים אחרים וילך אחד לאיצוד כדאמר' בפ' שני שעירי (לקמן דף סב.): **מציא.** אחד מן השוק וחתם זה שמת ויהא כפירו של זה העמוד (י) וידע צריך להגדיל: **רבי שמעון לא ידע נו'.** לעולם לא הגדיל דקאמר תנא קמא כשר לא הניח הוא ודקשיא לך הכי קאמר ר"ש עלה לא הגדיל כשר אי הגדלה זו היינו הנחה משמע דאי לא העלה פסול לרבי שמעון לא תקשי דלא הגדיל דקאמר ר' שמעון לא הגדיל ממנש קאמר ולא הוה ידע דלא הגדיל דקאמר ת"ק אהנחה הוא דקאי והכי קאמר להו ר' שמעון לרבנן אי לא הגדיל כשר דקאמריתו היינו בעליה דהוא הגדלה ממנש פליגנא עלייהו כחדא בלא התודה: **ואי הגדלה דקאמריתו היינו הנחה.** אלל עלייה לדידכו מעכבא פליגנא בתרתי לדידי הגדלה לא מעכבא כלל והודיו מעכב ולקמן מפרש טעמא דתרווייהו בידיו: **פר מעכב אס השעיר.** אם הקדים אחת מן העבודות של שער המאחורות לשל פר ושנאה קודם לפר הפך שהוא ראוי ליקדם לה מעכבא ופוסלה ואינה עולה לו וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפר (ט) וסדר עבודותיהן כך היא

בפרשה בתחילה מתודה על הפר וידיו ראשון ואח"כ מגדיל על השעיר ואחר כך מתודה על הפר וידיו שני ושחטו ומכניס כף ומחתה ונותן את הקטורת על האש וגומר ונותן מדס הפר על הכפורת ואחר כך שוחט את השעיר ונותן ממנו על הכפורת ואחר כך נותן מדס הפר על הפירות ואחר כך מדס השעיר ואחר כך מערב דמים ונותן על מזבח הפנימי: **אלל השעיר אינו מעכב אס הפר.** אם הקדים עבודה הפר והוא מן המאחורות לשל שער ועשאה לפני שעיר אין השעיר שהיה ראוי ליקדם לה פוסלה: **נחמיהו שבפנים.** קאמרי דסדר הפר מעכב את השעיר: **אי אקדמיה לשעיר.** על צין הדסים מקמי פר לא עשה כלום: **אלל שעיר אינו מעכב אס הפר מאי ניסו.** אחה עבודה מנינו בשעיר הקודמת לשל פר במתנות פנים דנימא עלה שאס שניה להקדים את של פר לפנייה אין השעיר הראוי ליקדם לה פוסלה: **כדכיל.** על הפירות: **חוקה כתיבא כהו.** דהא אפילו רבי יהודה מודה דלדברים הנעשין בפנים כתיב חוקה והרי שניה זה בעבודות פנים שהרי הקדים לה את של חון שהיא מאחורת לה: **אלל לאו דאקדים מסגוס דפר בפנים מקמי חוקה.** דשעיר דעל כרקה איך מואל עבודה שעיר קודם מתנות דפר בפנים אלל זו וקחני דלא מעכבא: **ומדסדרא לא מעכבא** דאמר הגדלה לא מעכבא וקשיא למאן דאמר אפילו לרבי יהודה מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני: **דאקדים מסגוס דפר.** על מזבח הפנימי דכתיב (ויקרא טו) ולקח מדס הפר ומדס השעיר וגו' והיה לו לאחריו עד גמר מתנות הפירות: **ונהי דבסדרא לא מעכבא.** הגדלה דהא לרבי יהודה לא כתיבה חוקה אדברים הנעשים בחון הגדלה מיהא כי עקר לה לגמרי מעכבא (ו) דתנא זה קרא כדאמרן: **ואודו לטעמיהו.** אפולגמא דלא התודה

השעיר ומכניס דם השעיר ומוזה כאשר הזה מדר הפר וחזור ונטול דם הפר ומוזה ממנו אתה למחל וז' פנימים בהיכל על פני הפירות. ויוצא ונותנו למי שממסר בו ונטול דם השעיר ומוזה ממנו כאשר הזה מדר הפר. ויוצא ומערה דם הפר לתוך דם השעיר ומוזה על המזבח. פיר' במתנות שבפנים (בהזאות שמוה בפנים). בשלמא פר מעכב לשעיר, שאם הקדים הזאת השעיר להזאת הפר לא עשה כלום משום דמתנות שבפנים הן, ולדברי הכל מתנות שבפנים מעכב. אלא שעיר אינו מעכב לפי מאי ניהו, שאם הקדים הזאת של פר בהיכל קודם הזאות השעיר לפני ולפנים, חוקה כתיבה ובעינן הדברים ככתבן. אלא דאי אקדים מתנות של פר בפנים קודם שיגדיל בשעיר מה שעשה עשוי, ומדכסדרין [לא מעכבא] ההגדלה אינה מעכבת, מכלל שאינה עבודה ואפי"ג שלא יגדיל כלל כשר. קשיא לר' ינאי. ודחי ואמר הא ר' יהודה היא, וכןן שהקדים לא הפר במובח קודם מתנות של שער בהיכל, וכיון דעבודת חון מקדש הקדשים היא, אפי"ג שהיה כבדיו לכן ל"י יהודה לא מעכבא. ואקשינן מה מתנות שבפנים קתני. ופריק אלא אפילו הגדלה היא, והא מני ר"ש [דף קסבר הגדלה אינה מעכבת כלל]. כ"י ל"י שמעון הגדלה לא מעכבא כלל, אבל ל"י יהודה כסידור לא מעכבא. וכןן שהקדים לא מעכבת שחיטת הפר אלא אם שחט מה שעשה עשוי ויגדיל, ולעולם כפי הגדלה על שני השעירים. ואודו לטעמיהו דתני

טרף בקלפי פרק רביעי יומא

מ.

הגהות הב"ח

(א) גמ' היינו הנחה פליגנא עלייהו דתמיה ואודו לטעמיהו דתמיה יעמד חו לפני ה' וכו' בכפורת דברים הפתוח מדבר ת"ש פר מעכב את השעיר ושעיר וכו' הגדלה מיהא מעכבא ת"ש שאלו תלמידיו כי כ"ל: (ב) רש"י ד"ה מני מזה חו לפני ה' וכו' כשר דבהא כ"ע מודו כי: (ג) בא"ד והשעיר אשר עלה ולא תנא ביה קרא אלא לעכב הס"ד: (ד) ד"ה מציא כי של זה העמוד אלמא אין צריך: (ה) ד"ה כפר מעכב כי וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפר אבל השעיר אינו מעכב את הפר אם הקדים וכו' שהיה ראוי ליקדם לה פוסלה וסדר עבודותיהן כך היא בפנים וכו' ואחר כך מערב הדמים ונותן על מזבח הפנימי הס"ד: ומה"ד כמתנות שבפנים הוא דקאמרין דסדר: (ו) ד"ה ונהי דבסדרא כי לגמרי מעכבא כיוון דתנא זה קרא:

רבינו חננאל

והא ר' ינאי דאמר דברי הכל עליית גורל מעכבת, הא מתניתא [במאן] מוקים לה. אלא"ה לא תימא מצוה להגדיל דמשמע עליית גורל מתוך קלפי אלא אימא מצוה להניח ואם לא הניח כשר. ת"ש מצוה להגדיל ולהתודות לא הגדיל ולא התודה כשר. [רש"א] לא הגדיל כשר [אין לא התודה פסול. האי דקתני ר' שמעון לא הגדיל מהו, אם תאמר לא תני הוא כמו שהעמדת הברייתא האחרת, מכלל דר' שמעון הנחה בעי הגדלה בעי. והתניא בהדיא פ"מ אחד מהן מביא חבירו שלא בהגדלה דברי ר' שמעון. ודחי ר' ינאי הנחה, ור' שמעון הגדלה זו כשר. ור' שמעון הגדלה לא ידע האי הגדלה דתנו רבנן מאי היא, והכי קאמר להו ר' האני דקאמריתו מצוה להגדיל תנחא (זו) היא זו היא מצוה, אבל עליית הגורל מעכבת, פליגנא עלייהו בתרתי שהגדלה אינה מעכבת ואם לא התודה פסול. ואי אקדמיה עליית גורל פליגנא עלייהו בתרתי שהגדלה אינה מעכבת ואם לא התודה פסול. ת"ש פר מעכב את השעיר ושעיר אינו מעכב את הפר כי, סדר עבודת יום הכפורים, מתודה בפרו ומגדיל ונותן הגדולות על השעירים, ומתודה שמה בעדו ובעד ביתו בפרו. ושוחטו ונותן הדם למי שממסר בו, וחותה בחלים, וחופר הקטורת ומכניס ומקטיר, וחזור וליקח דם הפר ממי שממסר בו ומכניס ומוזה על הכפורת ולפני הכפורות. ויוצא ושוחט

השעיר ומכניס דם השעיר ומוזה כאשר הזה מדר הפר וחזור ונטול דם הפר ומוזה ממנו אתה למחל וז' פנימים בהיכל על פני הפירות. ויוצא ונותנו למי שממסר בו ונטול דם השעיר ומוזה ממנו כאשר הזה מדר הפר. ויוצא ומערה דם הפר לתוך דם השעיר ומוזה על המזבח. פיר' במתנות שבפנים (בהזאות שמוה בפנים). בשלמא פר מעכב לשעיר, שאם הקדים הזאת השעיר להזאת הפר לא עשה כלום משום דמתנות שבפנים הן, ולדברי הכל מתנות שבפנים מעכב. אלא שעיר אינו מעכב לפי מאי ניהו, שאם הקדים הזאת של פר בהיכל קודם הזאות השעיר לפני ולפנים, חוקה כתיבה ובעינן הדברים ככתבן. אלא דאי אקדים מתנות של פר בפנים קודם שיגדיל בשעיר מה שעשה עשוי, ומדכסדרין [לא מעכבא] ההגדלה אינה מעכבת, מכלל שאינה עבודה ואפי"ג שלא יגדיל כלל כשר. קשיא לר' ינאי. ודחי ואמר הא ר' יהודה היא, וכןן שהקדים לא הפר במובח קודם מתנות של שער בהיכל, וכיון דעבודת חון מקדש הקדשים היא, אפי"ג שהיה כבדיו לכן ל"י יהודה לא מעכבא. ואקשינן מה מתנות שבפנים קתני. ופריק אלא אפילו הגדלה היא, והא מני ר"ש [דף קסבר הגדלה אינה מעכבת כלל]. כ"י ל"י שמעון הגדלה לא מעכבא כלל, אבל ל"י יהודה כסידור לא מעכבא. וכןן שהקדים לא מעכבת שחיטת הפר אלא אם שחט מה שעשה עשוי ויגדיל, ולעולם כפי הגדלה על שני השעירים. ואודו לטעמיהו דתני

תני מצוה להניח. ה"נ הוה מני לשנויי הא מני רבי שמעון היא דאמר הגדלה לא מעכבא ואח"כ מנאמי בריתא זו שנויה בתוספתא [פ"ג] וסמון לה שנויה פלוגמא דבסמון דרבי יהודה ורבי שמעון יעמד חי וכו' ומסיק דברי רבי יהודה ורבי שמעון אומר וכו' ומדסיקא ר"ש רישא לאו רבי שמעון: **הא דקאמר תני מצוה להניח.** אינו מניח דבריהם אלל פרושי קא מפרש מאי לא הגדיל לא הניח הגורל: **רבי שמעון לא ידע.** ואם תאמר למה דשפיר ידע ולא הגדיל דרבי שמעון היינו עלה כי הכי דמפרשי נמי השתא ללא הגדיל דידה עלה אפי"ג דלא הגדיל דרבנן מספקא ליה אי הוה הניח או עלה וי"ל אי רבי שמעון פשיטא ליה דלא הגדיל דרבנן היינו לא הניח אפי"ג הוה ליה למימר איחיו לא עלה הגורל אלל השתא נימא משום דמספקא לה דילמא רבנן אמרי לא עלה וקרו ליה לא הגדיל נקט נמי לא הגדיל:

ואודו לטעמיהו דתניא יעמד חי בו'. פרכ"י דלודיו קאי ואמר שיש לגרוס אותו לעיל קודם ת"ש פר מעכב את השעיר ול"נ כדירסת הספרים וקאי אהגדלה ומשום דקאמר אי צעית אימא ר"ש דאמר הגדלה לא מעכבא ואי צעית אימא רבי יהודה נהי דבסידרא לא מעכבא הגדלה מעכבא היכא דלא עלה הגורל כלל כו' ואודו לטעמיהו דכי הכי דפליגי ר' יהודה ארבי שמעון היכא דלא עלה הגורל מעולם הכא נמי פליגי היכא דעלה הגורל ומת המשתחל קודם מתן דמים דשעיר הפנימי דסבירא ליה לרבי יהודה ישפך הדם ויציא שנים אחרים ויגדיל עליהם בתחילה דתניא יעמד חי עד מתי יהא זקוק לחיות עד מתן דמים של חבירו ולכפר עליו דקרא הוה פירוש עד שיכפרו בחבירו ור' שמעון סבר אין צריך ולכפר עליו אשעיר המשתחל קאי וה"ק והשעיר אשר עלה עליו

הגורל לעזאזל יעמד חי עד שיכפר עליו בידיו ואם מת קודם וידיו מציא אחר בלא הגדלה ואם מת אחר וידיו אין צריך להציא אחר אף ע"פ שלא שילחו עדיין דשילוח אינו מעכב ואם מת המשתחל קודם וידיו וקודם זריקת דמי חבירו זרק הדם של חבירו ומציא שעיר אחר בלא הגדלה ומתודה עליו ולא יגדיל אפילו למזה דאין הגדלה אלל צנשים כדכתיב על שני השעירים ואם היה מציא שנים היה צריך לפשוף הדם או לאחד את השני (עמו) שעלה עליו הגורל לשם וכמו שפירש' דלרבי יהודה כשמת המשתחל צריך להציא שנים אחרים ולהגדיל עליהם בתחילה היה תנן לקמן בפרק שני שעירי (ד' סב.) ומסיים עלה והשני ירעה עד שיתמאז רבי יהודה אומר תמות ועוד א"ר יהודה מת המשתחל ישפך הדם וצת"כ נמי איכא כהדיא מת אחד מהם משהגדיל יציא שנים אחרים ויגדיל דברי רבי יהודה ומהאי קרא נפקא לן לרבי יהודה דמיד בתר פלוגמא דרבי יהודה ורבי שמעון גרסינן התם לשלל אותו שאס נשפך הדם ימות המשתחל מת המשתחל ישפך הדם והאי מילתא אמתא לרבי יהודה דרבי שמעון סבירא ליה מת אחד מהן מציא חבירו בלא

אלל אפילו עקר לה לגמרי. אלמא איכא למאן דאמר הגדלה לא מעכבא וקשיא למאן דאמר אפילו לרבי יהודה מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני: **דאקדים מסגוס דפר.** על מזבח הפנימי דכתיב (ויקרא טו) ולקח מדס הפר ומדס השעיר וגו' והיה לו לאחריו עד גמר מתנות הפירות: **ונהי דבסדרא לא מעכבא.** הגדלה דהא לרבי יהודה לא כתיבה חוקה אדברים הנעשים בחון הגדלה מיהא כי עקר לה לגמרי מעכבא (ו) דתנא זה קרא כדאמרן: **ואודו לטעמיהו.** אפולגמא דלא התודה

יעמד

השעיר ומכניס דם השעיר ומוזה כאשר הזה מדר הפר וחזור ונטול דם הפר ומוזה ממנו אתה למחל וז' פנימים בהיכל על פני הפירות. ויוצא ונותנו למי שממסר בו ונטול דם השעיר ומוזה ממנו כאשר הזה מדר הפר. ויוצא ומערה דם הפר לתוך דם השעיר ומוזה על המזבח. פיר' במתנות שבפנים (בהזאות שמוה בפנים). בשלמא פר מעכב לשעיר, שאם הקדים הזאת השעיר להזאת הפר לא עשה כלום משום דמתנות שבפנים הן, ולדברי הכל מתנות שבפנים מעכב. אלא שעיר אינו מעכב לפי מאי ניהו, שאם הקדים הזאת של פר בהיכל קודם הזאות השעיר לפני ולפנים, חוקה כתיבה ובעינן הדברים ככתבן. אלא דאי אקדים מתנות של פר בפנים קודם שיגדיל בשעיר מה שעשה עשוי, ומדכסדרין [לא מעכבא] ההגדלה אינה מעכבת, מכלל שאינה עבודה ואפי"ג שלא יגדיל כלל כשר. קשיא לר' ינאי. ודחי ואמר הא ר' יהודה היא, וכןן שהקדים לא הפר במובח קודם מתנות של שער בהיכל, וכיון דעבודת חון מקדש הקדשים היא, אפי"ג שהיה כבדיו לכן ל"י יהודה לא מעכבא. ואקשינן מה מתנות שבפנים קתני. ופריק אלא אפילו הגדלה היא, והא מני ר"ש [דף קסבר הגדלה אינה מעכבת כלל]. כ"י ל"י שמעון הגדלה לא מעכבא כלל, אבל ל"י יהודה כסידור לא מעכבא. וכןן שהקדים לא מעכבת שחיטת הפר אלא אם שחט מה שעשה עשוי ויגדיל, ולעולם כפי הגדלה על שני השעירים. ואודו לטעמיהו דתני

(א) ר"ל כי להאביעת אימא עמדה סוגיא כי ל"ש וכו'. (ב) [גמ'ל' ודמין].